

DORURILE MELE, DUPĂ VERSURILE LUI OCTAVIAN GOGA

Una dintre cele mai noi producții ale Teatrului Dramatic *Fani Tardini* din Galați propune un experiment bine venit din mai multe puncte de vedere: în plină epocă a globalizării, fenomen impulsivat de fapt de o ideologie ca atâtea altele din istoria zbuciumată a omenirii, globalizare căreia i s-a dat o pauză prin această misterioasă pandemie, politizată și ideologizată și ea, fiecare individ, fiecare cultură, fiecare individ al fiecărei culturi, chiar și a uneia sincretice, își pune, ținând cont și de condițiile de criză, nu numai sanitară, ci și existențialistă, întrebări. Care pot fi și hamletiene: a fi sau a nu fi, voi mai fi sau nu voi mai fi, dintr-un anumit punct al filosofiei istoriei și culturii.

Cu atât mai mult când este vorba de un poet, dramaturg, dar mai ales de un actor implicat în viața socială, precum îndrăgitul Vlad Vasiliu, care a avut ideea de a provoca Istoria (și contemporanii, de orice vârstă), printr-un spectacol care nu este numai de poezie și folk: prin jocul actorilor (Mihaela Lecca-Gorea - Anița crâșmărița, Lică Dănilă - Primul Țăran, Vlad Vasiliu - Al Doilea Țăran, Săndel Spînu - Lae Chioru'), dar și prin inspirația scenaristului, care semnează și regia artistică, același... Vlad Vasiliu, ca și prin contribuția versurilor unui poet marginalizat pe nedrept și din considerente care țin de altă ideologie, Octavian Goga, care, indirect, este super-eroul „piesei” improvizate, eul său liric, cu „dorurile sale”, fiind cel care „strigă”, nu chiar în pustiu, ci mai degrabă în angoasa posibilului neant din viitor!

Rezultă o dramă, dacă nu chiar o tragedie *sui generis*, meditație asupra condiției umane, indiferent de etnie! Și, indirect, meditație asupra artistului în general, vizavi de universalitate în raport cu tradițiile!

Desigur, Istoria are răspunsurile ei la întrebările oamenilor, ideile au și ele viața lor!

Pariul lui Vlad Vasiliu este/era unul riscant, dar seara premierei a arătat că toate riscurile pot fi, pe lângă asumate, și depășite: când vrei să ai o carte de vizită ca națiune în concertul națiunilor lumii, trebuie să știi pe ce să mizezi: oamenii pot fi îndrăgostiți și să ducă dorul nu numai după Marele Român Eminescu, Creangă, Caragiale, Slavici... Astfel de inițiative sunt binevenite, din conul de umbră al noilor pedagogii și conținuturi putând fi scoase personalități precum: Goga, Blaga, Arghezi, Bacovia, Macedonski, Coșbuc, Anton Pann, Alecsandri, Costache Negri, Costache Conachi, Ștefan Petică, Vasile Voiculescu și atâția și atâția alții, recurgându-se, desigur, la opera lor... Estetic și didactic-pedagogic, un astfel de spectacol poate trezi chiar conștiințe!

De altfel, regizorul observă în interviul din caietul-program: „Dacă la școală, la orele de română, profesorii s-ar apleca mai mult asupra bogăției de versuri pe care le-am moștenit, probabil că am avea mai mulți iubitori

A.Y. Secară
bibliotecar, Fundația
Andreiana Juventus

de poezie. Poezii precum „Oltul”, „Noi”, „Doina”, „Strămoșii”, „Pajurei cu două capete” - scrise cu lacrima românului autentic! - ar eroda piatra care s-a pus pe sufletul tânărului de azi.”

O piatră de comentat, care este posibil să fie pusă acolo birocratic!

Așadar, spectatorul îl (re)descoperă pe Octavian Goga, dar poate (re)descoperi, etnografic și istoric (mulți dintre românii... actuali, născuți mai încoace, nu au rude la țară, la sate; mulți sunt născuți în... străinătate), eternitatea satului românesc, cu obiceiurile sale, punctând toate evenimentele: nașterea, tinerețea, prima iubire, nunta, munca, hora, boala, uneltirile, moartea. Surprinzător pentru unii, poate, nu se idealizează, bucolic, nimic, acesta fiind unul dintre punctele forte ale spectacolului: oamenii beau, se distrează, cuceresc Femeia, se înfurie, se roagă, dar și înjură! Nimic din ce-i omenesc nu-i este străin românului, doar „dragostea poate fi și cu vină!” De aici și Frumusețea specială (și) a particularului vizavi de general...

Credința și religiozitatea nu sunt nici ele neglijate, două dintre cele mai emoționante momente fiind finalul (când înmormântarea simbolică a lăutarului, prin „instrumentul” său muzical - superbă metaforă! -, îi provoacă pe „cei rămași” la cină de taină la lumină de lumânare) și scena de rugăciune a Mamei: „Să-mi plec genunchii iară,/ Să-ți spun iar ce mă doare/ Preasfântă născătoare/ Și pururea fecioară!/ Cu ochiul tău din ceruri,/ Atoatevăzătorul,/ Tu mi-ai văzut feciorul,/ Și mi-ai văzut necazul...”

Mihaela Lecca-Gorea, coborâtă parcă dintr-un tablou de Grigorescu, este atentă la toate nuanțele interpretării (ca Iubită, ne aduce aminte și de lirica erotică a poetului Goga: „Mai ții tu minte noaptea-ntâie,/ O noapte umedă, albastră.../ În pacea ei înfiorată/ Vorbea numai tăcerea noastră...// De-atunci atâtea nopți trecură,/ Tot nopți cu șoapte și cuvinte.../ Din câte-alături povestirăm/ Nimic nu-mi mai aduc aminte...// Dar până-n clipa de pe urmă/ Fermecătoare-o să-mi rămâie/ Și-o să-mi vorbească totdeauna/ Tăcerea ta din noaptea-ntâie...”) , „țărânel” lui Vlad Vasiliu, bonom, poate fi și iute la mânie și la butelcuța în plus (degrabă scoate șișul ca într-un poem de Borges sau de Lorca), Lică Dănilă se dovedește un bun prieten, și la necaz și la bucurie, jucând subtil năbădăile unui Casanova tomnatic, Natura ne aduce aminte de mărire și decădere („Vin’ sub plopul mărturie/ Viselor de astă-vară,/ Să-l vezi frânt de vijelie/ Cum își cerne frunza rară./ În tulpina lui închise/ Dorm iluzii și regrete,/ Dorurile noastre-s scrise/ Pe-aste foi nemângâiete.”), Săndel Spînu cântă de parcă ar fi pentru ultima oară, invocând un Lae Chioru de neuitat, „Lae” cântă și moare și este privegheat ca la... teatru, spre final, apropo de complexitatea întrepătrunderii lumilor (și timpurilor),

cântându-se cântecul care, pentru noi, este și al lui Pittiș și al lui Bob Dylan: „Sfârșitul nu-i aici”/ „Death Is Not the End”!!!

Despre colegi, Vlad Vasiliu mai declară: „Mihaela și Lică au dovedit că sunt buni recitatori. Mi-a fost destul de greu să-i rup din ritmicitatea versului și totuși, păstrându-l, să reprezinte niște personaje: oameni vii ai satului, cu bucuriile, durerile, năzuințele lor. Dar... sper că am reușit.”

La urma urmelor, mesajul final, și al spectacolului (și al interviului publicat în caietul program, interviu cu Vlad Vasiliu) poate sau chiar este acesta:

„Oameni! Opriți-vă o clipă din fuga nebună! Alergând după nevoile zilnice, bani și afaceri, uitați să trăiți! Priviți un răsărit, ascultați foșnetul frunzelor, inspirați aerul parfumat al grădinii... măcar puțin, puțin de tot! Frumosul va intra în sufletul vostru și vă va mbogăți, alungând nepăsarea și tristețea. Armonia este sâmburele care face să crească în voi Iubirea. Credința. Cred că puteți să alungați apăsătoarea indiferență și, dezbrăcându-vă de diurn, vă veți acoperi cu aripa binefăcătoare a îngerilor. Dacă în clipele de singurătate, de bucurie sau tristețe veți accepta chemarea corzilor unei chitare, încercați să citiți, ostoindu-vă sufletul cu versul poezilor noștri...”

Sau, mai adăugăm noi, să mergeți la teatru!

Încă un cuvânt pentru scenografia doamnei Elenei Neagu Ștefan, de-o sobrietate și o eleganță aparte, adaptate, probabil, veșnicului sentiment românesc al ființei:

„Eu știu un basm de mult uitat
C-un cântăreț rătăcitor,
Ce strunele și-a încordat
Pe rând, la poarta tuturor...”

Sau:

„La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătăasă;
La noi atâția fluturi sunt,
Și-atâta jale-n casă.
Privighetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sunt cântece și flori...”

Dar, desigur, jalea poate fi învinsă... „Sfârșitul nu-i aici!”